

Nastavni predmet:	PRAKTIČNE OSNOVE RAČUNALSTVA
Vježba: 15	Nasljeđivanje NTFS dozvola
Cilj vježbe:	

Sve postupke, korištene naredbe i dobivene rezultate po točkama zadataka zapisivati u bilježnicu. Odgovoriti u bilježnicu na postavljena pitanja vezana uz ovu vježbu.

#### Zadaci:

1. Iz **HOME** particije ponovno pokrenuti računalno sa priključenim USB pogonom (prema prethodnim uputama). U **Multiboot** izborniku odabrati "**System Tools**", te zatim "**Windows 98**" operacijski sustav. Volkov Commander aplikaciju pokrenuti sa "**vc**" naredbom.
2. Pomoću aplikacije **MBRWIZD** vratiti sadržaj datoteke **H132HBKP.mbr** na **MBR** tvrdog diska, te zatim ponovno pokrenuti računalno bez USB pogona. Odabrati **Windows 7** operacijski sustav.
3. Napisati **batch** skriptu koja će stvoriti strukturu direktorija i datoteka prema slici (**winhlp32.exe** kopirati iz **C:\Windows** direktorija pomoću **copy** naredbe u komandnoj liniji). Direktorij **WS01\_Share\_NTFS** je samo ogledni primjer imena, broj prilagoditi broju radne stanice. Ne zaboraviti stvoriti direktorij **DOKUMENTI**.

```
D:\DOKUMENTI>tree /f
Folder PATH listing for volume DOC
Volume serial number is CF61-4480
D:.
├──LOKALNO
│   ├──Datoteka.txt
│   ├──full control.txt
│   ├──modify.txt
│   ├──read and write.txt
│   ├──read.txt
│   └──winhlp32.exe
├──DODATNO
│   └──winhlp32.exe
├──WS01_Share_NTFS
│   ├──read and write.txt
│   ├──read.txt
│   └──winhlp32.exe
└──MREZNO
    ├──KORISNICI
    │   ├──KORISNIK1
    │   ├──KORISNIK2
    │   └──KORISNIK3
```

4. Provjeriti koji su korisnici i/ili grupe na popisu **NTFS** dozvola za direktorij **DOKUMENTI** (**Properties->Security** kartica). Zapisati u bilježnicu koje maksimalne dozvole imaju korisnici/grupe u tom popisu.

### NASLJEĐIVANJE DOZVOLA

5. Pokušati maknuti dozvolu (bez zabrane!) **Read & Execute** grupi **Users** za direktorij **DOKUMENTI** (**Properties->Security->Edit**). Je li moguće izvršiti taj korak? Zašto?
6. Provjeriti od kojeg su direktorija naslijeđene **NTFS** dozvole za direktorij **DOKUMENTI** (**Properties->Security->Advanced, Inherited from** naziv stupca).
7. Pokušati maknuti **Write** dozvolu grupi **Authenticated users** za korijenski direktorij **D:** particije. Koja se još dozvola automatski maknula? Zašto? Spremiti promjene i ponovno provjeriti popis dozvola za direktorij **DOKUMENTI**. Što se promijenilo?
8. U opcijama direktorija **DOKUMENTI** isključiti opciju za nasljeđivanje prava od strane direktorija višeg nivoa ( eng. **parent folder**) ali ne i izbrisati postojeće dozvole (**Properties->Advanced->Change Permissions** opcija. Isključiti "**Include inheritable permissions from this object's parent**" ali kasnije ne odabrati **Remove** tipku nego **Add**). Spremiti promjene.
9. Ovog puta vratiti **Modify** opciju grupi **Authenticated users** za korijenski direktorij **D:** particije. Koja se još dozvola automatski uključila? Zašto? Spremiti promjene i ponovno provjeriti popis dozvola za direktorij **DOKUMENTI**. Ima li promjena? Zašto?
10. Ponovno uključiti opciju za nasljeđivanje prava od strane direktorija višeg nivoa za direktorij **DOKUMENTI**. Što se promijenilo u popisu dozvola nakon potvrde uključanja opcije? Uočiti i objasniti razliku u "**Inherited from**" stupcu. Ostaviti samo one stavke koje nasljeđuju dozvole od korijenskog direktorija **D:** particije, ostalo maknuti sa popisa. Spremiti promjene.

11. Datoteci **Datoteka.txt** dodati **Full** control prava svim korisnicima i grupama u popisu, te zatim :
- a) Premjestiti datoteku u direktorij **DODATNO** i provjeriti eventualne promjene u popisu **NTFS** dozvola
  - b) Premjestiti datoteku u korijenski direktorij **D:** particije i provjeriti eventualne promjene u popisu **NTFS** dozvola
  - c) Premjestiti datoteku u korijenski direktorij **C:** particije i provjeriti eventualne promjene u popisu **NTFS** dozvola (potrebne su administratorske ovlasti za kopiranje u korijenski direktorij particije na kojoj je instaliran operacijski sustav)
  - d) Premjestiti datoteku u korijenski direktorij **H13** particije. Zašto nema popisa dozvola?
  - e) Vratiti datoteku u direktorij **LOKALNO**

Zabilježiti za svaki korak koje su posljedice izvršene radnje.

12. Izvršnoj datoteci **winhlp32.exe** unutar direktorija **DODATNO** uključiti dozvolu **Full Control** za grupu **Users**. Spremiti promjene. Zašto je moguće u ovoj situaciji dodati dozvole, no nije moguće mijenjati već postavljene dozvole (opcije su zasivljene , na primjer nije moguće isključiti **Read & Execute** dozvolu)?
13. Za direktorij **DODATNO** uključiti opciju kopiranja nasljeđenih prava na direktorije i datoteke nižeg nivoa (eng. **child folder/file**)( **Properties->Advanced->Change Permissions** opcija. Uključiti "**Replace all child object permissions with inheritable permissions from this object**"). Spremiti promjene. Zaključiti koja bi trebala biti svrha te opcije.
14. Provjeriti promjene u dozvolama za izvršnu datoteku **winhlp32.exe**. Što se dogodilo? Istoj datoteci isključiti opciju za nasljeđivanje prava od strane direktorija višeg nivoa, te maknuti sa popisa dozvola grupe **Users** i **Administrators**.
15. Ponoviti **pretprošli** zadatak te provjeriti promjene u dozvolama za izvršnu datoteku **winhlp32.exe**. Što se dogodilo? Je li opcija za nasljeđivanje još uvijek isključena? Što se može zaključiti?
16. Za direktorij **DOKUMENTI** dodati u **NTFS** dozvole **Korisnik1** profil te mu omogućiti **Read, Read and Execute** te **List Folder Contents** prava. Za **Write** dozvolu odabrati **Deny**, odnosno zabraniti zapisivanje u datoteke i direktorije. U slučaju poruke o grešci za **Datoteka.txt** datoteku, potrebno je preuzeti vlasništvo nad njom (**Properties->Security->Owner**, postaviti korisnika kao i u ostalim datotekama), te reaktivirati nasljeđivanje dozvola (isključiti i uključiti , te ostaviti samo one stavke koje naslijeđuju dozvole). Prijaviti se kao **Korisnik1** te pokušati zapisati neki sadržaj u datoteku **Datoteka.txt**. Što se dogodilo?

17. Za direktorij **LOKALNO** omogućiti **Korisnik1** profilu **Write** dozvolu. Prijaviti se kao **Korisnik1** te pokušati zapisati neki sadržaj u datoteku **Datoteka.txt**. Što se dogodilo sa naslijeđenom dozvolom zabrane?
18. Obrisati NTFS stavke za korisnika **Korisnik1** koje se tiču direktorija **DOKUMENTI** i **LOKALNO**.

#### PITANJA:

1. Može li se onemogućiti nasljeđivanje **NTFS** dozvola?
2. Ako je na direktorij višeg nivoa (eng. **parent folder**) postavljena zabrana za čitanje korisniku, a u direktoriju nižeg nivoa (eng. **child folder**) je postavljena dozvola za čitanje, hoće li korisnik moći vidjeti sadržaj direktorija nižeg nivoa?
3. Mogu li se izmijeniti naslijeđene dozvole?
4. Datoteka kojoj su ručno postavljene **NTFS** dozvole prebačena je u drugi direktorij na istoj particiji. Što će se dogoditi sa dozvolama?
5. Datoteka kojoj su ručno postavljene **NTFS** dozvole prebačena je u drugi direktorij na drugoj particiji. Što će se dogoditi sa dozvolama?
6. Prilikom provjere ima li korisnik dozvolu za pristup nekom objektu koriste se slijedeći tipovi dozvola : naslijeđena dozvola, naslijeđena zabrana, eksplicitna dozvola, eksplicitna zabrana (termin eksplicitno označava kako je ručno dodana dozvola ili zabrana, odnosno nisu naslijeđene). Kojim redoslijedom će se provjeravati dozvole?

## PRILOG

	Read	Write	List Folder Contents	Read & Execute	Modify	Full Control
Traverse Folder/ Execute file			X	X	X	X
List Folder/ Read Data	X		X	X	X	X
Read Attributes	X		X	X	X	X
Read Extended Attributes	X		X	X	X	X
Create Files/ Write Data		X			X	X
Create Folders/ Append Data		X			X	X
Write Attributes		X			X	X
Write Extended Attributes		X			X	X
Delete Subfolders and Files						X
Delete					X	X
Read Permissions	X		X	X	X	X
Change Permissions						X
Take Ownership						X

IZVOR: <http://www.sqa.org.uk/e-learning/ClientOS02CD/images/pic004.jpg>